Lietas Nr. C12154015
Lietas arhīva Nr. CA-0289-15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2015.gada 9.novembrī

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Tabore
tiesnese S.Vasiļevska
tiesnese V.Sokolova
ar sekretāri I.Belasovu
tulci E.Pipari

atklātā tiesas sēdē izskatīja /pers. A/ apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2015.gada 29.jūnija spriedumu civillietā /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

Aprakstošā daļa

Daugavpils tiesā 2015.gada 13.martā saņemts /pers. A/ prasības pieteikums pret /pers. B/ par piedzīto uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu. Prasības pieteikumā norādīts, ka ar 2011.gada 10.novembra Latgales apgabaltiesas spriedumu no atbildētāja prasītājas labā piedzīti līdzekļi dēla /pers. C/ uzturēšanai 106,72 EUR apmērā ik mēnesi.

Prasītāja norāda, ka sakarā ar to, ka ir mainījušies faktiskie apstākļi, nepieciešams palielināt piedzīto uzturlīdzekļu apmēru. Prasītāja norāda, ka: 1) no 2015.gada 1.janvāra valstī ir mainījies minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas tagad ir 108 EUR mēnesī, bet atbildētājs joprojām maksā uzturlīdzekļus 106,72 EUR apmērā; 2) sakarā ar valstī pastāvošo inflāciju, ir palielinājušies izdevumi; 3) sakarā ar to, ka prasītāja ir bezdarbniece, ir mainījies viņas materiālais stāvoklis un viņas vienīgie ienākumi ir valsts pabalsts bērnam, kas no 2015.gada 1.janvāra ir 22,76 EUR mēnesī; 4) pušu dēls nodarbojas ar volejbolu, kas prasa papildus izdevumus; 5) prasītājai ir kļuvis zināms, ka atbildētājam ir palielinājusies darba alga un viņa mantiskais stāvoklis ir uzlabojies, viņš ir veicis remontu dzīvoklī, kurā dzīvo, aprīkojis to ar jaunām mēbelēm, iegādājies jaunu sadzīves tehniku, automašīnu.

Prasītāja ir aprēķinājusi, ka izdevumi, kas nepieciešami bērna uzturam ir 417,75 EUR mēnesī. Pamatojot prasību ar Civillikuma 179.pantu, Civilprocesa 206.pantu, prasītāja uzskata, ka ir pamats palielināt atbildētāja maksāto uzturlīdzekļu apjomu un piedzīt no atbildētāja naudas līdzekļus dēla /pers. C/ uzturēšanai 220 EUR ik mēnesī, veicot pārskaitījumu uz /pers. A/ bankas kontu Nr./konta numurs/, AS "Swedbank" un noteikt, ka tiesas spriedums ir izpildāms nekavējoties.

Atbildētājs/pers. B/ iesniedza rakstveida paskaidrojumus par celto prasību, kuros norāda, ka atbildētājs atzīst prasību daļēji un, piekrīt, ka no 2015.gada 1.janvāra mainījies minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas šobrīd ir 108 EUR mēnesī, ko atbildētājs piekrīt maksāt no 2015.gada 12.marta. Pārējā daļā atbildētājs prasību neatzīst, uzskata to par nepamatotu un noraidāmu, faktisko un tiesisko iemeslu dēļ. Atbildētājs norāda, ka: 1) izdevumu palielinājums attiecināms ne tikai uz bērnu, bet arī uz viņu; 2) prasītāja ir darbspējīga persona un viņai arī jāpiedalās bērna uzturēšanā, strādājot algotu darbu; 3) bērna nodarbošanās ar volejbolu nepierāda faktu, ka ir nepieciešami papildus izdevumi; 4) prasītājas apgalvojums, ka atbildētājam ir palielinājusies darba alga neatbilst patiesībai. Atbildētāja vidējā darba alga pēc nodokļu ieturējumiem ir 479,76 EUR. Ņemot vērā veiktos naudas ieturējumus par labu prasītājai (agrāk 106 EUR, turpmāk 108 EUR) atbildētājam un viņa ģimenei paliek 371 EUR. Bez tam, 2015.gada 16.martā tika veikti atbildētāja darba līguma 5.1.2.punkta grozījumi, sakarā ar kuriem iepriekšējā piemaksa 30% apmērā no mēnešalgas samazināta līdz 15% no mēnešalgas un ar 2015.gada 1.aprīli prasītāja alga pēc nodokļu ieturējumiem ir 400 EUR. No tiem 108 EUR uzturlīdzekļiem un atbildētājam paliek tikai 292 EUR dzīvošanai; 5) atbildētāja sievai konstatēta grūtniecība un jaundzimušā bērna uzturēšanai arī būs nepieciešami līdzekļi; 6) neatbilst patiesībai apgalvojums, ka atbildētājs ieguldīja lielus naudas līdzekļus dzīvokļa remontam, dzīvokļa ierīkošanai ar jaunajām mēbelēm, jaunas sadzīves tehnikas iegādei, kā arī automašīnas iegādei.

Atbildētājs uzskata, ka viņa materiālais stāvoklis neuzlabojās, bet otrādi – pasliktinājās, jo vienīgais atbildētāja ienākumu avots – alga, no 2015.gada 1.aprīļa samazinājās, līdz ar ko, uzskata par nepamatotu prasību par uzturlīdzekļu piedziņu 220 EUR apmērā ik mēnesi. Piekrīt maksāt uzturlīdzekļus bērna uzturam 108 EUR apmērā.

Ar Daugavpils tiesas 2015.gada 29.jūnija spriedumu /pers. A/ prasība apmierināta daļēji un nolemts: piedzīt no /pers. B/ /pers. A/ labā uzturlīdzekļus dēla /pers. C/ uzturam 140 EUR apmērā ik mēnesi, uzsākot piedziņu no 2015.gada 13.marta un turpinot līdz bērna pilngadībai vai līdz pušu mantiskā stāvokļa izmaiņām; piedzīt no /pers. B/ valsts labā valsts nodevu par prasību par uzturlīdzekļu piedziņu 71,14 EUR apmērā un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 4,70 EUR; atsaukt izpildu rakstu par uzturlīdzekļu piedziņu no /pers. B/, kas izsniegts uz 2011.gada 10.novembra Latgales apgabaltiesas sprieduma pamata civillietā Nr.C12391109, pēc tā izpildes un šī sprieduma stāšanās spēkā; noteikt, ka uzturlīdzekļi pēc izpildu raksta, kas izdots uz 2011.gada 10.novembra Latgales apgabaltiesas sprieduma pamata civillietā Nr.C12391109, piedzenami līdz 2015.gada 13.martam (ieskaitot); nosakot, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

No tiesas sprieduma izriet, ka prasītāja norāda, ka ikmēneša izdevumi bērnam ir 417,75 EUR mēnesī, pamatojot aprēķinā norādīto summu, prasītāja iesniedza vairākus bezpersoniskus čekus par dažādā veidā veiktiem pirkumiem, vairākus rēķinus un maksājumu dokumentus par veiktajiem apsaimniekošanas un komunālo pakalpojumu maksājumiem, kā arī dokumentus, kas izrakstīti uz fiziskās personas vārda, kas nav procesa dalībnieks. Atbildētājs apstrīdēja šo ikmēneša izdevumu aprēķinu norādot, ka prasītāja nav pamatojusi norādīto summu, tās samērību ar vecāku iespējām un ar bērna vajadzībām.

Pirmās instances tiesai, atzina par nepamatotām un pārspīlētām dažas pozīcijas un summas prasītājas iesniegtajā aprēķinā, piemēram, izdevumi britu šķirnes kaķa uzturēšanai, kopā 30 EUR mēnesī; savai dzimšanas dienai 60 EUR; draugu dzimšanas dienas 20 EUR; ikmēneša izdevumi – siltums, karstais ūdens 38 EUR katru mēnesi (piem., aprēķins par 2015.gada martu bija 63,72 EUR un dzīvoklī deklarētas 5 personas). Tiesa atzina, ka ikmēneša izdevumu aprēķins nav dokumentāli pamatots un prasītāja nav pierādījusi, ka dēla /pers. C/ ikmēneša uzturēšanas summa ir 417,75 EUR. Tiesa piekrita prasītājas viedoklim par to, ka dēla nodarbošanās ar volejbolu prasa papildus līdzekļus un, līdz ar to, rodas papildus izdevumi.

Tiesa izvērtējot pušu mantisko stāvokli atzina, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis uz lietas iztiesāšanas laiku ir uzlabojies, viņa ienākumi SIA "Daugavpils reģionālā slimnīcā" vidēji mēnesī ir 675 EUR (bruto). Bez tam, atbildētājam pieder nekustamais īpašums – dzīvokļa īpašums, kas nav viņa faktiskā dzīves vieta un teorētiski pastāv iespēja, ka atbildētājs var izmantot šo nekustamo īpašumu papildus ienākumu gūšanai. Turklāt, tiesa atzina, ka kaut ar lietas materiāliem ir pierādīts, ka divu transportlīdzekļu īpašuma tiesības ir reģistrētas atbildētāja sievai, taču atbildētājs ir reģistrēts šo abu automašīnu turētāja statusā, viņš lieto šos transportlīdzekļus un viņam pietiek līdzekļu to uzturēšanai. Savukārt, kaut prasītājas legāli uzrādītie ienākumi mēnesī 129,47 EUR apmērā ir nepietiekami ģimenes uzturēšanai, tiesa vērtē apstākli, ka pretēji prasītājas sniegtai informācijai viņai pieder vairāki nekustamie īpašumi, prasītājai pietiek līdzekļu to uzturēšanai un lietošanai, kā arī kredīta par nekustamā īpašuma maksājumu veikšanai (vidēji 100 EUR mēnesī), maģistratūras kursa apmaksai (vidēji 82 EUR mēnesī) un, šajā gadījumā, arī pastāv iespēja, ka prasītāja var izmantot daļu no nekustamiem īpašumiem papildus ienākumu gūšanai. Turklāt, tiesa vērtēja arī apstākli, ka prasītāja jau ilgstoši nestrādā (kopš 2011.gada), tādā veidā bez objektīva pamata pasliktinot savu finansiālo situāciju, viņai ir augstākā izglītība un, mācoties maģistratūrā, viņai nav šķēršļu strādāt algotu darbu, viņa ir reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, bet neuzrāda savus ienākumus no šī darbības veida, jo nav iesniegusi gada ienākumu deklarāciju par 2014.gadu. Tajā pat laikā, viņai nav piešķirts maznodrošinātas (trūcīgas) ģimenes statuss, viņas legālie ienākumi mēnesī ir 129,47 EUR, bet vidējie paziņotie izdevumi ir 600 EUR (no tiem izdevumi bērna uzturēšanai sastāda 417 EUR).

Pastāvot minētajiem apstākļiem pirmās instances tiesa secināja, ka, lai arī no lietā esošajiem dokumentiem neizriet, ka prasītājai ir legāli ienākumi, izņemot ģimenes pabalstu un uzturlīdzekļus dēlam, faktiski prasītājas izdevumi liecina, ka viņas ienākumi ir daudzkārt lielāki par tiem, kas parādās valsts oficiālajā uzskaitē un par ko tiek maksāti nodokļi valstij. Turklāt, tiesa, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, ņēma vērā arī apstākli, ka uz strīda izšķiršanas dienu abiem vecākiem (pusēm) dēls /pers. C/ ir vienīgais bērns.

Tiesa izvērtējot atbildētāja atalgojumu, kas vidēji mēnesī ir 675,07 EUR (pēc nodokļu nomaksas 479,76 EUR), uzturlīdzekļu summu 220 EUR apmērā neatzina par adekvātu un taisnīgu. Tiesa secināja, ka prasītājas pieprasītā summa 220 EUR mēnesī bērna uzturam nav samērīga, ņemot vērā bērna vecumu, Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru un pašreizējo abu vecāku mantisko stāvokli.

Tiesa atzina, ka šobrīd atbildētājam samērā ar viņa mantisko stāvokli ir iespējams sniegt līdzekļus dēla Daiņa uzturam 140 EUR apmērā, līdz ar ko prasība par uzturlīdzekļu apmērā palielināšanu ir apmierināma daļēji. Uzturlīdzekļi 140 EUR apmērā piedzenami no brīža, kad prasība celta tiesā, t.i., no 2015.gada 13.marta, piedziņu turpinot līdz bērna pilngadībai. Pārējā daļā /pers. A/ prasība noraidīta kā nepamatota.

Tiesa atzina, ka sakarā ar to, ka ir grozīts uzturlīdzekļu apmērs, izpildu raksts, kas izsniegts uz Latgales apgabaltiesas 2011.gada 10.novembra sprieduma pamata (civillietā Nr.C12391109) ir atsaucams pēc tā izpildes un šī sprieduma stāšanās spēkā.

Apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2015.gada 29.jūnija spriedumu iesniedza /pers. A/, norāda, ka spriedums ir nepamatots un atceļams.

Prasītāja atsaucas uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu un norāda, ka pirmās instances tiesa taisot spriedumu šo normu nav ievērojusi.

Tiesa nav vērtējusi to, ka dažas pozīcijas, kas saistītas ar bērna uzturēšanu nevar pierādīt (nauda otrajām pusdienām skolā, kad bērnam ir volejbola treniņi, kabatas nauda braucieniem uz sacensībām, ekskursijām, izdevumi par privātstundām angļu valodā).

Sūdzības iesniedzēja norāda, ka neatbilst patiesībai, ka viņai pieder dzīvoklis /adrese A/, jo viņai ir īpašuma tiesības tikai uz 1/2 domājamo daļu dzīvokļa, savukārt 1/3 domājamā daļa no zemes vienībām un uz tām atrodošās mājas un palīgēkām prasītāja mantoja no saviem vecākiem. Minēto īpašumu daļas prasītāja neizmanto ienākumu gūšanai.

Sūdzības iesniedzēja paskaidro, ka neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem arī tiesas izdarītie secinājumi, ka prasītāja neuzrāda savus ienākumus no saimnieciskās darbības, jo peļņa no tās netiek gūta.

Apelatore norāda, ka otra 1/2 domājamo daļa dzīvoklī /adrese A/ pieder vīrietim, ar kuru prasītāja dzīvo kopā un kurš sniedz viņai materiālo palīdzību, arī rēķinos ir norādīta šī persona, kas nevar būt par pamatu iesniegto rakstveida pierādījumu apšaubīšanai. Minētajā dzīvoklī ir deklarētas piecas personas, tomēr faktiski dzīvo tikai trīs un šis fakts tiesas spriedumā netika vērtēts.

Prasītāja paskaidro, ka dažas izdevumu tāmē norādītās pozīcijas ir ļoti mainīgas, piemēram, par apkuri aprēķinātā summa, tādēļ prasītāja par apkuri un karsto ūdeni norādīja vidējo summu 38 EUR mēnesī, kas nav pārspīlēta, kā to spriedumā norāda pirmās instances tiesa.

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka bērna mājdzīvnieka – britu šķirnes kaķa uzturēšanai norādītie izdevumi ir reāli un pamatoti. Arī izdevumi, kas reizi gadā tiek tērēti bērna dzimšanas dienai, kā arī tie, ko bērns gadā tērē draugu dzimšanas dienām ir adekvāta. Aprēķinā tika iekļauti izdevumi, kas ir apstiprināti ar rakstveida pierādījumiem un šādu izdevumu nepieciešamība ir vispārzināma un to samērīgumu nav pamata apšaubīt. Sūdzības iesniedzēja atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 18.maija spriedumu lietā Nr.SKC-863/2011.

Apelatores ieskatā pirmās instances tiesa spriedumā nav norādījusi un analizējusi pierādījumus, ar kuriem ir pamatoti reāli nepieciešamie izdevumi bērna uzturēšanai.

Attiecībā par atbildētāja ģimenes īpašumā esošajiem diviem transportlīdzekļiem prasītāja uzskata, ka abas automašīnas atbildētājs tīši ir reģistrējis īpašumā uz savas laulātās vārda, kas liecina par atbildētāja apzinātām darbībām sava mantiskā stāvokļa samazināšanai. Norāda, ka automašīnas *VW Transporter*, 2006.gada izlaidums, kuru atbildētājs iegādājās 2015.gada janvārī, vērtība interneta mājaslapā www.ss.lv ir virs 6000 EUR, kas pierāda, ka atbildētājam ir brīvi naudas līdzekļi gan automašīnas iegādei, gan uzturēšanai. Atbildētājam pieder arī garāža, kuru viņš lieto un uztur, kā arī atbildētājs palīdz uzturēt nekustamos īpašumus – dzīvokli Daugavpilī, zemesgabalu un uz tā esošu dzīvojamo māju ar palīgēkām Daugavpils novadā, kuri pieder viņa mātei un pāries viņa īpašumā.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka iepriekš minētais pierāda, ka atbildētājam ir brīvi naudas līdzekļi un viņš spēj ņemt lielāku dalību bērna uzturēšanā. Attiecībā uz uzturlīdzekļu apmēra noteikšanu prasītāja atsaucas uz Augstākās tiesas 2007.gada spriedumu lietā Nr.PAC-0441.

Prasītāja uzskata, ka atbildētāja materiālais stāvoklis šobrīd ir stabilāks par prasītājas un paskaidro, ka Daugavpilī ir ļoti augsts bezdarba līmenis, tādēļ ir kļūdains pirmās instances tiesas uzskats, ka nestrādājot prasītāja bez objektīva pamata pasliktina savu finansiālo stāvokli. Norāda, ka tiesai ir jānoskaidro bērna uzturēšanai un attīstībai nepieciešamie izdevumi, kā arī abu pušu mantas stāvoklis, jo ienākumi nav vienīgais kritērijs nolēmuma pieņemšanai un uzskata, ka 140 EUR ir nesamērīga summa dēla vajadzībām un tēva iespējai sniegt uzturlīdzekļus. Prasītāja paskaidro, ka materiāli bērnu uzturēt viņai palīdz vīrietis, ar kuru viņa dzīvo kopā, lai gan tas ir atbildētāja pienākums.

Paskaidrojumus par /pers. A/ apelācijas sūdzību iesniedza atbildētājs /pers. B/, uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots, atbilst tiesību normām un lietas faktiskajiem apstākļiem.

Atbildētājs paskaidro, ka saskaņā ar Daugavpils bērnu un jaunatnes sporta skolas 2015.gada 18.augusta izziņu Nr.1-16/32, treniņu nodarbības sporta skolā ir bezmaksas, sporta skola nodrošina bezmaksas izbraukumus uz sacensībām un sporta formas.

Atbildētājs norāda, ka prasītājai pieder: 1/2 domājamā daļa no dzīvokļa /adrese A/, kas tika iegādāts pušu laulības laikā; dzīvokļa īpašums /adrese B/ uz pirkuma līguma pamata, vēl pieder 1/3 domājamā daļa no zemes vienībām un uz tām esošas mājas un palīgēkām /Nosaukums A/, /adrese C/. Prasītājai ir iespēja izmantot nekustamo īpašumu papildus ienākumu gūšanai.

Atbildētājs paskaidro, ka saskaņā ar 2015.gada 24.augusta Valsts ieņēmumu dienesta izziņu viņa apgādībā ir sieva /pers. K/ un dēls /pers. L/, kurš piedzima /datums/. Norāda, ka automašīna *Opel Zafira*, 1997.gada izlaiduma ir pārdota, bet automašīnas *VW Transporter*, 2006.gada izlaiduma īpašniece ir atbildētāja sieva, jo tika iegādāta par viņas līdzekļiem. Automašīnai ir gandrīz 10 gadi un tās vērtība nevar būt 6000 EUR (pārdevējs var novērtēt savu īpašumu kā vēlas, bet tas nenozīmē, ka tā ir patiesā automašīnas cena). Lai iegūtu papildus līdzekļus konkrēto automašīnu atbildētājs pārdot nevar, jo nav tās īpašnieks.

Atbildētājs uzskata, ka pamatoti pirmās instances spriedumā ir norādīts, ka nekustamais īpašums Daugavpils novadā pieder viņa mātei un atbildētājs nevar to izmantot, lai palielinātu savus ienākumus. Dzīvokļa īpašums /adrese B/ pieder atbildētājam, bet saskaņā ar 2015.gada 17.augusta Naujenes pagasta pārvaldes izziņu Nr.6-3/196 šo īpašumu no 2003.gada izmanto dzīvošanai atbildētāja māte un tur ir viņas deklarētā dzīvesvieta. Dzīvoklis sastāv no vienas istabas un tajā nav iespējams iemitināt īrniekus, lai gūtu papildus ienākumus.

Atbildētājs norāda, ka viņam nav brīvu naudas līdzekļu un vienīgais ienākumu avots ir darba alga. Saskaņā ar 2015.gada 18.augusta izziņu par atbildētāja darba algu pēc nodokļu ieturēšanas 2015.gada maijā tā bija 427,16 EUR, jūnijā 446,24 EUR, jūlijā 490,91 EUR un jau piedzītais uzturlīdzekļu apmērs 140 EUR ir gandrīz 32% no atbildētāja algas.

Tiesas sēdē prasītāja /pers. A/ apelācijas sūdzību uzturēja pēc sūdzībā norādītiem motīviem.

Tiesas sēdē atbildētājs /pers. B/ apelācijas sūdzībai nepiekrita un sniedza paskaidrojumus, kas ir analoģiski lietā iesniegtiem paskaidrojumiem par apelācijas sūdzību.

Motīvu daļa

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, novērtējot lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka /pers. A/ prasība par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu ir apmierināma daļēji, bet lietā iesniegtā apelācijas sūdzība kā nepamatota ir noraidāma.

Lietā konstatēts, ka bērns /pers. C/ dzīvo kopā ar māti – prasītāju lietā /pers. A/, kura īsteno dēla aprūpi un uzraudzību. Atbildētājs/pers. B/ dzīvo atsevišķi un maksā dēlam uzturlīdzekļus 106,72 EUR (75 Ls). Atbildētājs piekrīt maksāt uzturlīdzekļus 140 EUR mēnesī dēla uzturam.

Starp pusēm ir strīds, vai ir pamats palielināt uzturlīdzekļu apmēru un piedzīt no atbildētāja prasītājas labā bērna uzturam 220 EUR mēnesī.

Vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu līdz laikam, kad viņš pats būs spējīgs sevi apgādāt (Civillikuma 179.pants).

Atbilstoši Civillikuma 177.pantam bērna uzturēšana nozīmē ēdiena, apģērba, mājokļa, veselības aprūpes nodrošināšanu, kā arī bērna kopšanu, viņa izglītošanu un audzināšanu, nodrošinot bērna garīgo un fizisko attīstību, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 2.panta pirmo daļu bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība, bet saskaņā ar šā likuma 24.panta pirmo daļu vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, t.i., dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šā panta otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Atbilstoši Konvencijas „Par bērna tiesībām" 27.panta pirmajai daļai ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Šā panta otrā daļa noteic, ka vecāki vai citas personas, kas audzina bērnu, ir pirmām kārtām atbildīgi par to, lai viņu spēju un finansiālo iespēju robežās bērnam būtu nodrošināti viņa attīstībai nepieciešamie dzīves apstākļi.

ANO Bērnu tiesību deklarācijas 2.princips nosaka, ka bērnam ar likumu un citiem līdzekļiem jānodrošina īpaša aizsardzība, kā arī jārada iespējas un labvēlīgi apstākļi veselīgai un normālai fiziskai, intelektuālai, tikumiskai, garīgai un sociālai attīstībai brīvības un cieņas apstākļos. Galvenajam jābūt bērna interešu vislabākās nodrošināšanas apsvērumam.

No prasītājas iesniegtā aprēķina redzams, ka dēla uzturam mēnesī ir nepieciešams: ēdienam 150 EUR, par dzīvokļa īri, saņemtajiem

pakalpojumiem, internetu, telefonsarunām un televīziju 78,17 EUR, atpūtai un izglītībai 17 EUR, ārstēšanai 20 EUR, higiēnas precēm 35 EUR, frizētavai 5 EUR, izdevumi britu šķirnes kaķa turēšanai 30 EUR, un kopā 335,17 EUR. Sezonas izdevumi gadā 991 EUR, tas ir, 82,58 EUR mēnesī, tāpēc mēnesī kopēja summa dēla uzturam ir nepieciešama 417,75 EUR (lietas 19., 20.lapa).

Civillikuma 179.panta izpratnē uzturlīdzekļu apmērs nosakāms samērā ar vecāku mantas stāvokli, nevis saskaņojot ar visām bērna vajadzībām un vēlmēm, kuras būtu nepieciešamas bērna vispusīgai attīstībai.

Tiesas sēdē konstatēts, ka prasītāja /pers. A/ nestrādā, un 2015.gada 26.maija Nodarbinātības valsts aģentūras Daugavpils filiāles izziņa apstiprina, ka viņai piešķirts bezdarbnieka statuss no 06.10.2011. (lietas 119.lapa) Prasītāja saņem ģimenes valsts pabalstu 2014.gadā 11,38 EUR mēnesī, 2015.gadā 22,76 EUR mēnesī. Valsts ieņēmumu dienesta dati uz 27.03.2015. apstiprina, ka /pers. A/ 2013.gada 25.februārī reģistrēta Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā kā saimnieciskās darbības veicēja. /pers. A/ nav iesniegusi gada ienākumu deklarāciju par 2014.gadu. Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošā informācija apstiprina /pers. A/ ienākumus par 2014.gadu, tas ir, bruto ienākumi 446,36 EUR (lietas 21., 28., 29.lapa).

No lietas materiāliem redzams, ka uz /pers. A/ vārda reģistrēti divi nekustamie īpašumi: dzīvokļa īpašuma 1/2 domājamā daļa /adrese A/, ar kadastra numuru /numurs A/, un 1/3 domājamā daļa nekustama īpašuma /Nosaukums A/, kas atrodas /adrese C/, ar kadastra numuru /numurs B/un sastāv no zemes 8,7 ha platībā, uz zemes atrodas dzīvojamā māja un trīs palīgēkas (lietas 125.-128.lapa).

Apelācijas sūdzības iesniedzēja /pers. A/ tiesas sēdē norādīja, ka viņa algotu darbu nestrādā, ir aktīvs darba meklētājs, un viņas vienīgais ienākuma avots ir ģimenes valsts pabalsts, saņem uzturlīdzekļus dēla uzturam no atbildētāja, un materiālo palīdzību viņai sniedz draugs.

No Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 08.04.2015. izziņas Nr.15/839170 redzams, ka atbildētājs /pers. B/ strādā Daugavpils reģionālā slimnīcā un viņa ienākumi par 2014.gadu mēnesī ir robežās no 649 EUR līdz 729,07 EUR (lietas 30.lapa). Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta 27.03.2015.informāciju lietā atbildētāja /pers. B/ 2014.gadā bruto ienākumi 8212,28 EUR, 2015.gadā 1317,17 EUR (lietas 28.lapa). No lietas materiāliem redzams, ka 2015.gada 16.martā SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca" un /pers. B/ noslēdza vienošanos par grozījumiem darba līgumā ar kuru noteikta piemaksa 15% apmērā no mēnešalgas 484 EUR par automobiļa vadītāja amata pienākumu izpildi saimniecības dienesta transporta daļā (lietas 35.lapa). Saskaņā ar 2015.gada 7.aprīļa SIA "Daugavpils reģionālās slimnīcas" izziņu Nr.272 par /pers. B/ darba algu redzams, ka viņa, kā automobiļa vadītāja, vidējā darba alga mēnesī ir 675,07 EUR (lietas 36.lapa). Darba devēja 2015.gada 18.augusta izziņā Nr.381 /pers. B/ vidējā darba alga mēnesī ir 606,73 EUR (lietas 162.lapa).

Saskaņā ar Daugavpils tiesas zemesgrāmatu nodaļas Naujenes pagasta zemesgrāmatu nodalījuma Nr./numurs/ norakstu uz /pers. B/ vārda reģistrēts dzīvokļa īpašums Nr.66, platība 39,3 kvm, /adrese D/ (lietas 123.lapa). Garāžu kooperatīvā sabiedrībā "Signāls" atbildētājam /pers. B/ pieder garāža Nr.108, K-2, /adrese E/ (lietas 159.-169.lapa).

Apelācijas instances tiesā atbildētājs /pers. B/ paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norādīja, ka viņa vienīgais ienākuma avots ir darba alga SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca", kur viņš strādā par automašīnas vadītāju, ir samazinājusies, jo piemaksa pie mēnešalgas samazinājusies no 30% līdz 15%. Pēc nodokļu ieturēšanas viņš saņem no 427,16 EUR līdz 490,91 EUR, un no viņa piedzīti uzturlīdzekļi 140 EUR mēnesī ir 32% no darba algas.

Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta 2015.gada 24.augusta izziņu atbildētāja /pers. B/ apgādībā ir sieva /pers. K/ un dēls /pers. L/ dzimis /datums/(lietas 154., 163.lapa).

Novērtējot lietā esošos abu pušu mantisko stāvokli raksturojošos materiālus apelācijas instances tiesa atzīst, ka atbildētāja reālie ikmēneša naudas ienākumi ir lielāki nekā prasītājai, jo viņš strādā algotu darbu, bet prasītājai reālo ikmēneša ienākumu nav, tikai ģimenes valsts pabalsts un uzturlīdzekļi, ko viņa saņem no atbildētāja. Prasītāja Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrētā kā bezdarbniece. Prasītājai pieder divi nekustamie īpašumi, kuriem nepieciešama uzturēšana, bez tam dzīvokļa īpašumam ir ierakstīta hipotēka.

Apelācijas instances tiesa noraida apelācijas sūdzībā izteikto viedokli, ka pirmās instances tiesa nav vērtējusi, ka izdevumu aprēķinā dažās pozīcijas, kas saistītas ar bērna uzturēšanu nevar pierādīt (otrās pusdienas bērnam, kabatas nauda volejbola sacensībām, izdevumi ekskursijām un privātstundām).

Lietā konstatēts, ka bērns /pers. C/ nodarbojas ar volejbolu Daugavpils Bērnu un Jaunatnes sporta skolā, mācību-treniņu nodarbības sporta skolā ir bezmaksas. Sporta skola nodrošina ar bezmaksas izbraukumiem uz sacensībām un ar sporta tērpu (sporta skolas 28.05.2015. un 18.08.2015. izziņas par /pers. C/, lietas 111. un 152.lapa).

Civillikuma 179.panta izpratnē, lemjot par piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesai ir jāievēro "samērojamības princips kādi ir pušu ienākumi un cik daudz līdzekļu nepieciešami bērna aprūpei un uzturēšanai".

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka nav strīda, ka bērna vispusīgai attīstībai ir nepieciešami papildus naudas līdzekļi, arī papildus sporta nodarbībām, bet uzturlīdzekļu apmērs nosakāms samērā ar vecāku mantas stāvokli, un acīmredzami pušu mantiskais stāvoklis uz doto brīdi nevar nodrošināt prasības pieteikumā norādīto uzturlīdzekļu summu 417,75 EUR mēnesī bērnam.

Ņemot vērā augstāk minētos argumentus Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka uzturlīdzekļu apmērs saskaņā ar Civillikuma 179.panta noteikumiem nosakāms samērā ar vecāku mantas stāvokli, nevis saskaņojot ar visām bērna vajadzībām un vēlmēm (piemēram mājdzīvnieka uzturēšanai, bērna izklaidei par ko ir norādīts arī apelācijas sūdzībā), jo jāņem vērā atbildētāja reālie ikmēneša ienākumi, kas pēc grozījumiem darba līgumā ir samazinājušies, bez tam, viņam jāuztur vēl viens dēls, dzimis /datums/.

Apelācijas instances tiesas ieskatā, atbilstoši pušu ienākumiem, un cik daudz līdzekļu nepieciešams bērna uzturēšanai un aprūpei, tad atbildētājam /pers. B/ samērā ar viņa mantas stāvokli ir iespējams sniegt uzturlīdzekļus dēla /pers. C/ uzturam 140 EUR mēnesī, kā to pamatoti noteica pirmās instances tiesa.

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka lietā iesniegtā apelācijas sūdzība ir nepamatota un noraidāma, jo nepelna ievērību arī apelācijas sūdzībā izteiktais motīvs, ka atbildētājs tīši ir reģistrējis īpašumā uz savas laulātās vārda divus transporta līdzekļus, sava mantiskā stāvokļa

pasliktināšanai. No lietas materiāliem redzams, ka transportlīdzekļu *Opel Zafira* un *VW Transporter* īpašniece ir /pers. K/, un atbildētājs /pers. B/ ir norādīts kā transportlīdzekļu turētājs (lietas 120., 121.lapa).

Uzturlīdzekļi 140 EUR apmērā piedzenami no prasības celšanas tiesā – 2015.gada 13.martam līdz dienai, kad dēls /pers. C/ varēs pats sevi apgādāt, nevis līdz pilngadībai, kā to noteica pirmās instances tiesa. Izlemjot jautājumu par piedzīto uzturlīdzekļu maksāšanas ilgumu, apelācijas instances tiesa piemēro kasācijas instances tiesas judikatūru *(sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra spriedums lietā Nr.SKC-1478/2015*).

Vecāku pienākums dot bērnam uzturlīdzekļus noteikts Civillikuma 179.pantā, kura pirmā daļa (redakcijā, kas stājās spēkā 2013.gada 1.janvārī) paredz, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

Kasācijas instances tiesas judikatūrā, kas izveidojusies, analizējot minētajā normā ietvertā regulējuma saturu, izteikta atziņa, ka likums uztura došanas pienākumu saistījis ar diviem kritērijiem, pirmkārt, vecāku mantas stāvokli un, otrkārt, laiku, kad bērns pats spēj sevi apgādāt. Šeit jāpiebilst, ka ar grozījumiem Civillikumā, kas pieņemti 2012.gada 29.novembrī, ieviests trešais kritērijs – vecāku spējas uzturēt bērnu. Savukārt bērna pilngadības sasniegšanu kā kritēriju vecāku atbrīvošanai no viņa uzturēšanas pienākuma likums nav izvirzījis. Tas nozīmē, ja bērns pēc pilngadības iestāšanās objektīvu iemeslu dēļ nevar pats sevi apgādāt, tad atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai vecāku pienākums viņu uzturēt turpinās (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra spriedums lietā Nr.SKC-1478/2015*).

Pārējā daļās /pers. A/ prasība ir noraidāma.

Sakarā ar to, ka ir grozīts uzturlīdzekļu apmērs, izpildu raksts, kas izsniegts uz Latgales apgabaltiesas 2011.gada 10.novembra spriedumā (civillietā Nr.C12391109) ir atsaucams pēc izpildes un šī sprieduma stāšanās spēkā.

Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu. Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmo daļu par katru prasības pieteikumu, kuru iesniedz tiesā un kas novērtējama naudas summā, maksājama valsts nodeva, savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Ņemot vērā, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu tika grozīts uzturlīdzekļu apmērs un no atbildētāja tika piedzīti uzturlīdzekļi 140 EUR apmērā ik mēnesi, bet ar iepriekšējo tiesas spriedumu bija noteikta uzturlīdzekļu summa 106,72 EUR (75 Ls), starpsumma, kuru tiesa ņem par pamatu nosakot prasības summu ir 33,28 EUR (140 EUR –106,72 EUR) x 12 mēneši = 399,36 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunktu valsts nodevas summa par prasības pieteikuma iesniegšanu ir 71,14 EUR, kas piedzenama no atbildētāja valsts labā.

Noskaidrots, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otro daļu lietā aprēķināti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu piegādi pirmās instances tiesā 6,20 EUR (lietas 2.lapa), kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta noteikumiem piedzenami no atbildētāja /pers. B/ valsts labā.

Ņemot vērā, ka /pers. A/ apelācijas sūdzība ir noraidīta pilnībā, valsts nodeva par apelācijas sūdzības iesniegšanu un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi apelācijas instances tiesā no atbildētāja valsts labā nav piedzenami.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas pirmo punktu spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam ir izpildāms nekavējoties.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] panta otro daļu atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434. pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

/pers. A/ prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturēšanai 140 EUR (viens simts četrdesmit *euro*) apmērā ik mēnesi no 2015.gada 13.marta līdz dienai, kad dēls /pers. C/ varēs pats sevi apgādāt. Piedzītie uzturlīdzekļi ieskaitāmi /pers. A/, personas kods /personas kods/, norēķinu kontā Nr./konta numurs/, AS "Swedbank".

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 71,14 EUR (septiņdesmit viens *euro* un 14 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,20 EUR (seši *euro* 20 centi).

Atsaukt izpildu rakstu par uzturlīdzekļu piedziņu no /pers. B/, personas kods /personas kods/, kas izsniegts uz 2011.gada 10.novembra Latgales apgabaltiesas sprieduma pamata civillietā Nr.C12391109, pēc tā izpildes un šī sprieduma stāšanās spēkā.

Noteikt, ka uzturlīdzekļi pēc izpildu raksta, kas izdots uz 2011.gada 10.novembra Latgales apgabaltiesas sprieduma pamata civillietā Nr.C12391109, piedzenami līdz 2015.gada 13.martam (ieskaitot).

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties, pārējā daļā – labprātīgi 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Pēc valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas kvīts oriģināls šajā noteiktajā termiņā iesniedzams Latgales apgabaltiesā.

Valsts nodeva ieskaitāma Valsts kases, reģistrācijas Nr.90000050138, kontā Nr.LV55TREL1060190911200, BIC kods: TRELLV22, maksājuma mērķis – procesa dalībnieka personas dati.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma uzdevumā norādot: saņēmēja iestāde – Valsts kase, kods – TRELLV22, maksājuma mērķis – 21499, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi un dati lietas identificēšanai.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2015.gada 24.novembra, Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Tabore

Tiesnese S.Vasiļevska

Tiesnese V.Sokolova